

LODEWIJK BLANDEIN, SCHILDER TE BRUGGE VAN 1512 OF 1513 TOT 1566

A. SCHOUTEET °

De figuur van Lodewijk Blandein werd jaren geleden voor het eerst belicht door R.A. Parmentier. Hij publiceerde een korte levensschets gevolgd door een drietal documenten¹. Alhoewel de hiernavolgende bescheiden tot nog toe onbekend waren en een gelukkige aanvulling betekenen, toch is de levensschets die wij hier van deze Brugse schilder laten volgen, ten dele een herhaling van de door Parmentier geleverde nota.

Als zoon van de schilder Jan Blandein² en echtgenote Margareta van der Lende, werd Lodewijk Blandein in 1512 of het begin van 1513 te Brugge geboren. In een document d.d. 16 maart 1558 en in een ander van 30 januari 1565³ wordt inderdaad getuigd dat hij destijds respectievelijk zesenvestig en tweeënvijftig jaar oud was. Op zevenentwintigjarige leeftijd, meer bepaald op 18 oktober 1539, werd hij als vrijmeester-schilder in het ambacht van de beeldenmakers en de zadelmakers van Brugge opgenomen. Het was zijn vader, in de hoedanigheid van klerk van het ambacht, die de inschrijving in de gildeboeken registreerde. Jan Blandein was toen reeds het einde van zijn leven nabij: hij overleed immers in 1540 of in het begin van 1541 en werd als klerk van het ambacht op 2 maart 1541 door zijn zoon Lodewijk vervangen. In zijn hoedanigheid van klerk van de beeldenmakers en de zadelmakers hebben we verscheidene voorbeelden van het handschrift en van de handtekening van Lodewijk Blandein bewaard⁴.

° Ere-stadsarchivaris, E. Deneckerestraat 10, bus 2, 8000 Brugge.

1. R.A. Parmentier, *Bronnen voor de geschiedenis van het Brugse schildersmilieu in de XVIe eeuw*, in *Belgisch tijdschrift voor oudheidkunde en kunstgeschiedenis*, XX (1951), p. 175-176.

2. Over Jan Blandein, zie: A. Schouteet, *Documenten in verband met de Brugse schilders uit de XVIe eeuw*, in *Belgisch tijdschrift voor oudheidkunde en kunstgeschiedenis*, XXVI (1957), p. 247-251.

3. Het document d.d. 30 januari 1565 staat afgedrukt in *Belgisch tijdschrift voor oudheidkunde en kunstgeschiedenis*, X (1940), p. 123.

4. C. Vanden Haute, *La corporation des peintres de Bruges*, Brugge-Kortrijk, 1909, afb. tgo. p. 95.

Omstreeks hetzelfde tijdstip waarop hij meester-schilder te Brugge werd, trad Lodewijk Blandein in de echt met Godelieve van den Berghe, dochter van Valentijn en weduwe met twee kinderen van meester Pieter Roelpot⁵. Uit dit huwelijk werd in 1542 een zoon geboren, Oste genaamd, die op eenentwintigjarige leeftijd Brugge heeft verlaten en zich als zadelmaker te Doornik is gaan vestigen⁶.

In 1545 werd Lodewijk Blandein, samen met enkele andere voor-
aanstaande leden, door het ambachtsbestuur van de beeldenmakers
en de zadelmakers als gevolmachtigd vertegenwoordiger aange-
steld⁷.

Lodewijk Blandein bereikte geen hoge leeftijd. Amper vierenvijftig
jaar oud, overleed hij in de week van 17 tot 23 juni 1566. Hij werd
op de Sint-Salvatorsparochie te Brugge begraven⁸.

Op het einde van zijn leven zal hij dus op het grondgebied van deze
parochie gewoond hebben en wel bepaaldelijk in de Smedenstraat,
zoals uitdrukkelijk in een document van 12 november 1565 wordt
aangegeven. Wel waren de echtelingen Blandein ook eigenaars van
een huis, dat door de echtgenote Godelieve van den Berghe was
aangebracht, gelegen aan de westzijde van de Sint-Jorisstraat te
Brugge en ressorterende onder een andere parochie. Maar of Lode-
wijk Blandein dit huis ooit bewoond heeft, is op verre na niet zeker.
In ieder geval werd dit huis van de hand gedaan geruime tijd vóór
het overlijden van Lodewijk Blandein : het werd op 9 juli 1561 ver-
kocht aan de zilversmid Paulus Lyns.

5. Meester Pieter Roelpot overleed op het einde van het jaar 1538. Uit zijn
huwelijk met Godelieve van den Berghe liet hij twee kinderen na, Hans en Andries,
die op 16 januari 1539 van voogden voorzien werden. Deze voogden deden op 1
februari daaraanvolgende bij de weeskamer van Brugge aangifte van het vaderlijk
versterf van hun pupillen ten bedrage van 14 pond groot. Zie : Brugge, Stadsar-
chief, 208 : *Wezengoederen, aantekenboek van eedsafleggingen door voogden over
1531-1545*, fol. 237, nr. 9, en *register van wezengoederen van Sint-Nikolaaszesten-
deel over 1531-1552*, fol. 86.

6. Zie : R.A. Parmentier, *a.w.*, p 176.

7. Zie : R.A. Parmentier, *Bescheiden omtrent Brugsche schilders van de 16e eeuw*,
in *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge*, LXXX (1937),
p. 110.

8. Zie : Brugge, Bisschoppelijk archief, *fonds van de Sint-Salvatorskerk, rekenin-
gen van de kerkfabriek over 1555-1568* (rekening over het dienstjaar 1566 jan. 1-
dec. 31), fol. 3, nr. 7 : "Den Zondach 16 in junius (d.w.z. gedurende week eindig-
gend op zondag 16 juni) over 't begraven van Louys Blandein over graf : XVI gr.,
comt de kercke : VIII gr."

Godelieve van den Berghe heeft haar echtgenoot, Lodewijk Blandein, nog verscheidene jaren overleefd. Zij overleed ruim zeven jaar nadien en werd eveneens op de Sint-Salvatorsparochie begraven, in de week voorafgaande aan de zondag van 8 februari 1573⁹.

Blijkbaar heeft onze schilder lange tijd op de Sint-Salvatorsparochie gewoond en wellicht was het omdat hij parochiaan was, dat de kerkfabriek van de Sint-Salvator zich bij herhaling tot hem heeft gewend om schilderwerk te laten uitvoeren. Voor de Sint-Salvatskerk heeft hij in 1551 het pauselijk wapen herschilderd, in 1555/56 het nieuwe uurwerk verguld en geverfd, in 1557 het doksaal en het gewelf van een kranskapel geschilderd, en in 1560 twee ontwerpen gemaakt voor de koperen afsluiting omheen het nieuwe sacramentshuisje¹⁰ alsook twee bussen gekleurd.

Lodewijk Blandein is ook werkzaam geweest voor de stedelijke Bogardenschool, een instelling voor arme weeskinderen. In 1555/56 maakte en schilderde hij toneelrequisieten¹¹. Overigens schijnt hij de Bogardenschool nogal genegen geweest te zijn, want gedurende het dienstjaar 1546/47 begiftigde hij haar met 20 denier groot¹².

Van 1546 af tot en met 1565 stoffeerde Lodewijk Blandein de vier pareerkaarsen, die door de nering van de Brugse makelaars in de jaarlijkse Heilig-Bloedprocessie werden omgedragen. Daarvoor kreeg hij aanvankelijk een vergoeding van 10 schelling groot. Van 1549 af eiste hij echter een vergoeding van 13 schelling 4 denier

9. Zie: Bisschoppelijk archief, *fonds van de Sint-Salvatskerk, rekeningen van de kerkfabriek over 1569-1584* (rekening over het dienstjaar 1573 jan. 1-8 dec. 31), fol. 8 v., nr. 1: "Van den ontfanck uuter portie van heer Pieter van Cueninck van begravinghe ende huutvaerden: ... Noch up den zondach den VIIIen sporcle ontfaen over 't begraven van der wedewe van Loys Blandein over 't graf: XVI grooten, compt de kercke: VIII gr."

10. Over dit sacramentshuisje, zie: K. Vershelde, *De kathedrale van S. Salvator te Brugge*, Brugge, 1865, p. 129-130, en L. Devliegher, *De Sint-Salvatorskathedraal te Brugge. Inventaris*, Tielt-Amsterdam, 1979, p. 20-21 (Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen, dl. 8).

11. Zie: L. Gilliodts-van Severen, *Inventaire diplomatique des archives de l'ancienne école Bogarde à Bruges*, III, Brugge, 1900, p. 1018, 1020.

12. Zie: Brugge, Stadsarchief, 438: *Bogardenschool, rekeningen van de boekhouder over 1518-1550, journaal van Cornelis Coolbrandt over het dienstjaar 1546 febr. 2 - 1547 febr. 2*, fol. 7 v., nr. 5: Ontfaen van Loys Blandein, in aelmoese: XX gr." en fol. 30 v., nr. 13: "Ontfaen van Lowys Blandain per folio VII: 1 s. VIII d. gr."

groot “midts dat hy 't niet min doen en wilde”. Maar van 1559 af werd deze vergoeding door de nering teruggebracht op 13 schelling groot¹³.

Niet alleen decoratief schilderwerk heeft Lodewijk Blandein voor de Brugse makelaarscorporatie uitgevoerd. In 1554 heeft hij ook een paneel geschilderd met voorstelling van het Laatste Oordeel, en met onderaan de wapenschilden van deken, hoofdmannen en pensionaris van de nering. Dit paneel was bestemd ter versiering van de gildekamer. Vooraf legde hij het patroon ervan ter goedkeuring voor, waarna de uitvoering op 19 juni 1554 werd toegewezen tegen 24 schelling groot. Het tafereel van 2 1/2 el hoog bij 2 1/4 el breed moest tegen Allerheiligen (1 nov.) daarna afgeleverd worden. Alles lijkt erop dat Blandein de overeenkomst heeft nageleefd, want in de gilderekening over 1555/56 werd het overeengekomen bedrag van 24 schelling groot door de nering aan hem uitgekeerd.

In 1565, amper één jaar vóór zijn afsterven, kwam Lodewijk Blandein met het stedelijk gerecht in aanraking: hij werd op 9 juli van dit jaar veroordeeld om een bedrag van 3 pond 7 schelling 3 denier groot bij de weeskamer van de stad in bewaring te geven. Om die reden werd op zijn huisraad wettelijk beslag gelegd. Aldus bezitten we de opgave van “alle ende eenyeghelicke de partien van cathellicke goederen binnen denzelven huise wesende”. Het huis behelsde blijkbaar slechts twee vertrekken: de keuken, tevens als woon- en slaapkamer gebruikt, waarin het “dridsoor met een tafereel daerup” zich bevond en dat volgens de gebruiken van de tijd het belangrijkste meubelstuk was, en de winkel of het atelier van de schilder, waarin verscheidene schilderijen op paneel en op doek voorhanden waren.

13. Brugge, Stadsarchief, 299: *Makelaars, resolutiën over 1544-1585*, fol. 11 v., 15, 22, 26, 28 v., 30, 33, 35 v., 70, 84, en *ib.*, *rekeningen over 1545-1565*, fol. 14 v., 24, 34, 46, 57 v., 66 v., 74, 81, 89, 98 v., 108, 119, 127, 136 v., 146, 153 v., 159 v., 166 v. 171, 182 v.

BIJLAGEN

1

1546 oktober 21. - *Lodewijk Blandein, schilder, en Pieter Lachoens, schoenmaker, worden aangesteld tot voogden over Frans, de minderjarige zoon van Frans Everaerd en Johanna Blandein.*

Loys Blandein, schildere, ende Pietre Lachoens, cordewanier, juraverunt tutores van Franskin, Fransois Everaerds kindt by Tannekin Blandeins, uxor. Actum den XXIen in octobre XLVI, present : Merendre ende Boulongier, scepenen, clerc : Valcke ¹.

Brugge, Stadsarchief, 205 : *Wezerij voorgijschappen, 1545-1558*, fol. 145, nr. 2.

2

1551. - *De kerkfabriek van Sint-Salvators te Brugge keert een bedrag van 9 schelling 6 dernier groot uit aan de schilder Lodewijk Blandein voor het vernieuwen van het pauselijk wapen.*

Item, betaelt Lowis Blandein, scilder, over het scilderen van de slotels ende den wapene van den paus te vernieuwen ², comt per billet :IX s. 6 gr.

Brugge, Bisschoppelijk archief, fonds van de Sint Salvatorskerk, *rekeningen van de kerkfabriek over 1547-1553* (rekening over het dienstjaar 1551 jan. 1-dec. 31), fol. 77, rubriek : "Dit naervolghende es de betalinghe".

3

1554 juni 19. - *De corporatie van de Brugse makelaars bestelt een schilderij met voorstelling van het Laatste Oordeel aan Lodewijk Blandein.*

1. Op 27 oktober van hetzelfde jaar deden deze voogden bij de weeskamer van Brugge aangifte van het zoengeld dat hun pupil voor de dood van zijn vader had gekregen. Zie : R.A. Parmentier, *Bronnen voor de geschiedenis van het Brugsche schildersmilieu in de XVIe eeuw*, in *Belgisch tijdschrift voor oudheidkunde en kunstgeschiedenis*, XXXVII (1951), p. 175.

2. Hiermede wordt waarschijnlijk bedoeld dat Lodewijk Blandein het wapenschild van de regerende paus, dat in de Sint-Salvatorskerk voorhanden was, heeft vernieuwd en herschilderd. Dat mag wellicht in verband gebracht worden met paus Julius III, die op 7 februari van het voorgaande jaar 1550 werd verkozen en op 22 februari daaraanvolgende werd gewijd.

Actum XIXen juny LIIII.

Besteet Loys Blandain, de schildere, een tafereel van 't Oordeel Gods om in de consistorie van der neerynghe te hanghen volghende 't patroon dat hy die van der neerynghe ghetoocht heeft, ende moet tzelve tafereel hoghe zyn twee ellen ende een alf, breet twee ellen ende een vierendeel, voor de somme van vierentwyntich schellynghen grooten, te leveren Alderhelichmisse proximo ende moet onder ghesteld worden de wapenen van dekin ende hooftmannen van desen jaere midtsgaders van den pensionaris³.

Brugge, Stadsarchief, 299 : *Makelaars, resolutiën over 1544-1585*, fol. 34 v.-35.

4

1555 november 21. - *In vervanging van Pieter Lachoens wordt Joost Schoevlieghe aangesteld om samen met Lodewijk Blandein voogd te zijn over Frans, de minderjarige zoon van Frans Everaerd en Johanna Blandein.*

Joos Schoevlieghe, backere, in stede van Pietre Lachoens, verlaten quia partie, met Loys Blandein, te vooren voochd van Franskin, Francois Everardts zuene by Jannekin Blandein, uxor. Actum eodem die [den XXI in novembre LV] presentibus ut supra [Casenbroodt, overzienre, Voocht ende Merendre, scepenen]⁴.

Brugge, Stadsarchief, 205 : *Wezerij voogdijschappen, 1545-1558*, fol. 166, nr. 12.

5

1555-1556. - *De kerkfabriek van Sint-Salvators te Brugge betaalt 3 pond groot en daarna nog 4 schelling 6 denier groot aan Lodewijk Blandein voor het schilderen en vergulden van het uurwerk.*

Betaelt Loys Blandein, scildere, de somme van twintich scellinghen grooten ter goeder rekeninghe van drie ponden grooten die hy hebben moet over 't scilderen van den berderen van den wysers derzelve kerkcke, blyckende by quictantie innehoudende dezelve 20 s. gr.

3. De betaling geschiedde tijdens het dienstjaar 1555 sept. - 1556 sept.. Zie : Brugge, Stadsarchief, 299 : *Makelaars, rekeningen over 1545-1565*, fol. 109, nr. 1 : "Betaelt Loys Blandein over de volle betalynghe van den taeffreel bij hem de neeringhe ghelevert, somme : XXIII s. gr."

4. Op 9 december van hetzelfde jaar deden Joost Schoevlieghe en Lodewijk Blandein, als voogden over Frans Everaerd, bij de weeskamer van Brugge aangifte van een bedrag, dat hun pupil van zijn grootmoeder Marie Dhane, had geërfd. Zie : R.A. Parmentier, *a.w.*, p. 176.

Item, Lowys Blandein, de schildere ; de somme van 2 lb. gr. over de vulle betalinghe van III lb. gr. die hem de kercke sculdich was over 't schilderen van de wysers, blyckende by quitantie ende ordonnantie : II lb. gr.

Item, Loys Blandein, schildere, voor dat hy vergult heeft drie lepelen an den wysers van der orloge van deser kercke : III s. VI d. gr.⁵.

Brugge, Bisschoppelijk archief, fonds van de Sint-Salvatorskerk, *rekeningen van de kerkfabriek 1555-1568, rekening over het dienstjaar 1555 jan. 1-dec. 31*, fol. 34 v., nr. 1 ; *rekening over het dienstjaar 1555 dec. 15-1556 dec. 25*.

6

1557. - *De kerkfabriek van Sint-Salvators te Brugge betaalt 37 schelling groot aan Lodewijk Blandein voor het schilderen van het doksaal in de voorkerk en het gewelf van de Sint-Pieters - en Sint-Pauluskapel.*

Betaelt Lowys Blandeyn voor 't schilderen van den docsael in de voorkercke : XII s. gr.

Betaelt dezelve voor 't schilderen van de vauteringhe van Sint Pieter ende Sinte Pauwelscapelle⁶ : XX s. gr.

Betaelt dezelve Lowys Blandeyn over 't overwerck dat dezelve ghedaen heeft an den doxsaal ende an de vauteeringhe van Sinte Pieter ende Sinte Pauwelscapelle, blyckende by 't inhouden van zyn biljet, de somme van V s. gr.

Ib., id. *rekening over het dienstjaar 1557 jan. 1 - dec. 31*, fol. 82 v.

5. De bovenstaande teksten staan voorzeker in verband met het nieuwe uurwerk dat door Jan Eeuwout in 1555 voor de Sint-Salvatorskerk werd gemaakt. Zie : *Ibid.*, *rekening over het dienstjaar 1555 jan. 1 - dec. 31*, fol. 40 v. nr. 1 : "Betaelt meester Jan Eeuwout, orlogemakere, de somme van zesse ponden grooten ter goeder rekeninghe van dies men hem sculdich wezen zal van der orloge, die hy aenghenomen heeft te makenen voor dezelve fabrycke, achtervolghende den contracte hier overgheleyd, innehoudende quictantie van den voornoemde VI lb. gr.". Dit uurwerk bevond zich op de toren en had drie wijzerplaten langs buiten - op de west, noord- en zuidzyde - en één langs binnen vn de kerk. Zie : K. Verschelde, *De kathedrale van S. Salvator te Brugge. Geschiedkundige beschrijving*. Brugge, 1863, p. 22-23, waarin verkeerdelijk staat aangegeven dat Jan Eeuwout het nieuwe uurwerk in het jaar 1554 vervaardigde.

6. Deze en voorgaande post werden ook gepubliceerd in L. Devlieghe, *De Sint-Salvatorskathedraal te Brugge. Geschiedenis en architectuur*. Tielt-Büsum, 1981, p. 204 (Kunstpatriomonium van West-Vlaanderen, dl. 7).- De Sint-Pieter en Sint-Pauluskapel, thans de kapel van Onze-Lieve-Vrouw van Loreto, is de eerste in de zuidelijk kooromgang, naast de sakristie. Het gewelf van deze kapel kwam pas in 1556 tot stand. Zie : K. Verschelde, *a.w.*, p. 129, en A. Duclos, *Bruges, histoire et souvenirs*, Brugge, 1910, p. 469.

1558 maart 16. - *Als getuige gehoord in de zaak, hangende voor schepenen van Brugge, tussen het ambachtsbestuur van de beeldenmakers en de zadelmakers, enerzijds, en de klederschrijver Matheus van Assenede, anderzijds, legt Lodewijk Blandein volgende verklaring af.*

Loys Planteyn, schildere, oudt XLVI jaren of daeromtrent, deposeert by eede dat hy, deposant, by ende present gheweest hebbende als cleric van den ambochte, daer de calaingne in questie ghebuerde, ghezien heeft dat de XXVII sticken van cleerscriverie, by de heesschere ghecalengiert, ter date van den calaingne al ghemeten waren ende dat dezelve bevonden waren al te cort te syne naer 't poinct van de kuere, te wetene: de meestendeel van diere bet dan een alf vierendeel ende zom wel een vierendeel, zo in breede als in lancde. Zegt ooc dat hy terzelver date zach dat gheen van dezelve sticken ghelanct en waren. Ende voordere en weet hy.

Actum..., present: Rape; XVI maerte LVII.

Brugge, Stadsarchief, 314: *Beeldemakers, proces van het ambachtsbestuur tegen Mattheus van Assenede*⁷, 1557-1558, stuk J.

1560 maart 31. - *De kerkfabriek van Sint-Salvators te Brugge keert een bedrag van 9 schelling groot uit aan de schilder Lodewijk Blandein voor het maken van twee patronen van de afsluiting rond het Sacramentshuisje.*

Betaelt Loys Blanden, schilder, voor 't maken van II patroonen van den thuun van 't Helich Sacramentshuus⁸, XXXI marcii, by accorde van den kerkmeesters: IX s. gr.

Brugge, Bisschoppelijk archief, fonds van de Sint-Salvatorskerk, *rekeningen van de kerkfabriek 1555-1568, rekening over het dienstjaar 1560 jan. 1 - dec. 31.*

7. Over de "cleerscriver" Matheus van Assenede als lid van het ambacht van de beeldenmakers en de zadelmakers, zie: C. Vanden Haute, *La corporation des peintres de Bruges*, Brugge-Kortrijk, 1909, p. 67a, 73a, 76b, 81b, 202b, 222b.

8. Dit sacramentshuisje was het werk van de Brugse steenhouwer en beeldsnijder Elias Godefroit. Alhoewel nog niet geheel voltooid, werd het op 21 augustus 1557 ingewijd. Ongeveer twintig jaar later, tijdens de godsdienstberoerten, werd het totaal vernield. Rondom het sacramentshuisje stond een afsluiting of tuin in koper, waarvoor Lodewijk Blandein twee tekeningen of patronen leverde. Deze tekeningen werden in de kerk ten toon gesteld, voorzien van enige versregels, die door Hans Hillebrant werden gemaakt. Zie: K. Verschelde, *a.w.*, p. 129-130. - Over dit sacramentshuisje en zijn vervaardiger Elias Godefroit, zie ook R.A. Parmentier, *Documenten betreffende Brugsche steenhouwers uit de 16e eeuw*, Brugge, 1948, p. 22 en 31.

9

1560 mei 12. - *De kerkfabriek van Sint-Salvators te Brugge betaalt 1 schelling 6 denier groot aan Lodewijk Blandein als vergoeding voor het vergulden van twee bussen.*

Betaelt Loys Blandin om dezelve bussen⁹ te vergulden, XII meye : I s. VI d. gr.

Ib., id., rekening over het dienstjaar 1560 jan. 1 - dec. 31.

10

1561 februari 28. - *Lodewijk Blandein, de schilder, en zijn vrouw, Godelieve van den Berghe, alsmede Johanna Blandein, weduwe van Frans Everaert, dragen over aan het armbestuur van de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Brugge een rente van 10 schelling groot 's jaars, die zij van hun vader geërfd hebben.*

XXVIII in sporcle XV^cLX, present : Nieuwenhuse, Wadimont. - Lowys Blandeyn, den schildere, ende Godelieve de dochtere van Valentyn van den Berghe, zyn wyf, over hemlieden, ende Jhannekin Blandeyns, Jans dochtere, weduwe van Francois Everaert, ooc over heur zelve, als hoirs ende aeldinghers van wylen Jan Blandeyn ende Margriete van der Lende, zyn wyf, tsvoors. Lowys ende Jhannekins vadere ende moedere, ende in die qualiteyt gherecht aen de naervolghende rente, dewelcke ghaven halm ende wettelicke ghifte Cornelis de Ruddere, present ende accepterende ten behouwe ende proffyte van den disch van Onser-Vrauwekercke in Brugge, van thien scellynghen grooten tsaers losrente, den pennynck zestiene, ghemeene in eene rente van XXs. gr. 's jaers bezet up de stede van Brugghe, vallende ten twee termynen bin den jare, te wetene : telcken eersten daghe van maerte ende septembre, daerof de originalen lettre van verbande es in daten van den XVen daghe van ougust in 't jaer duust vierhondert achtentzeventich, gheteekent : de Louf, volghende den uytwysen van dese jeghewoordege lettren van vidimus, die in daten es van den XI daghe van maerte in 't jaer duust vierhondert vive ende tneghentich, gheteekent up den ploy : Roegiers, ende den transport die duer dezelve lettre van vidimus ghesteken es in daten van den VI daghe van octobre in 't jaer XV^cXXXIX, ondergheteekent : Plocquoy, daerby dat bleec dat de voorn. wylen Jan Blandeyn an dezelve ghetransporteirde thien scellynghen grooten 's jaers alleene gherecht

9. Wat onder bussen dient verstaan te worden is niet duidelijk. Zoveel is zeker, dat deze bussen door een draaier werden vervaardigd en gebruikt werden aan vaandels, zoals blijkt uit de voorafgaande post uit dezelfde rekening : "Betaelt Mathys van der Buere voor II bussen te drayen om an de vanen : VIII d. gr."

was, duer dewelcke dese lettre van ghifte ghesteken es, cum garant, metten achterstellen daerof verschenen tzydert den eersten dach van septembre lestleden.

Brugge, Stadsarchief, 198 : *Klerken van de vierschaar*, nr. 592 : *protocol van Adriaan de Momengys over 1556-1561*, p. 865.

11

1561 juli 9. - *Lodewijk Blandein en zijn echtgenote Godelieve van den Berghe dragen aan de zilversmid Paulus Lyns de eigendom over van het huis, genaamd Cleven, staande aan de westzijde van de Sint-Jorisstraat te Brugge.*

Boodt, Vlaminckpoorte, IX julio LXI. - Comparerende Loys Blandeyn ende joncvrauwe Godelieve van den Berghe, zyne ghezelnde, te vooren weduwe van wylen meester Pieter Roelpot, dewelcke comparanten ghaven halm ende wettelicke ghifte Pauwels Lins, zelvversmit, present ende accepterende ten goeden, justen titelen van coope, van eenen huuse met datter toebehoort, staende ten voorhoofde binnen deser stede over de Vlaminckbrugge, an de westzyde van der strate, gheheeten Cleven¹⁰, naasten den huuse toebehoorende wylen der weduwe van Christoffels de Wulf ende nu Julien Passaert, met eenen ghemeen en muere ende loodin ghote an de noordzyde an d'een zyde, ende den huuse wylen toebehoorende Jan Gillis ende nu Adriaen Jona, ooc met enen ghemeen en muere ende loodin ghote, al soverre als tzelve huus achterwaerts strect, an de zuudzyde an d'ander zyde, tzelve huus achterwaerts streckende met eene plaetse van lande totten hovinghen wylen toebehoorende Joos Waghe, den cuupere, een bleeckerie zynde, behoudens ooc desen voorseyde huuse ten eeuwighen daghen de vryhede ende zuweringhe van eender gryppe, commende van den voors. huuse up de voors. plaetse van lande ende also over ende neffens den zydtmuer van bin den voors. huuse van den voornomden Julien Tassaert ter stratenwaerts uute, zo dat nu ende van ouden tyden gheweest heeft, up der kercken landt van Sint-Jacobs in Brugge ende den anderen diere toebehooren, met vier scellynghen grooten tsaers daerute gaende al gheheel ten rechten landscheins, ende voort noch met twintich scellynghen gr. eeuwelicke renten elckes jaers daeruute gaende al gheheel boven de voors. landscheins, die men jaerlicx ghelt den ambochte van den schilders in Brugge, die te betaelene staen ten zulcken termine ende te lossene den pennick achtene met zulcken ghelde ende payement als de chaertre van bezettinghe, daerof

10. Over de ligging van het huis Cleven, zie : L. Gilliodts-van Severen, *Les registres des "Zestendeelen" ou le cadastre de la ville de Bruges de l'année 1580*, in *Annales de la Société d'Emulation de Bruges*, XLIII (1893), p. 275.

zynde, wel verclaerst, met bekoofte van garande. Ende es te wetene dat wylen de voornomde meestre Pieter Roelpot in de proprieteyt van den voorn. huuse gherecht was by zeker letteren van ghiften, ghepasseert voor scepenen deser stede in daten van den XXVIIen in april XV^c zessendertich, onderteeckent A. Bernaerts¹¹, ende naer zynen overlydene es de voorn. joncvrauwe Godelieve van den Berghe, zyne weduwe, alleene gherecht ghebleven by zeker lettren van quyttscheldinghen, ooc wettelick ghepasseert, tusschen huer ende de voochden van huere kinderen die zou ghehadt heeft by den voorn. meestre Pieter Roelpot, huere man, in daten dezelve quyttscheldinghe van den XVIIen in lauwe XV^c acht en dertich, onderteeckent P. Godschalch¹², ten passerene van desen ghetoocht.

Ib., id., 198 : *Klerken van de vierschaar*, nr. 918 : *protocol van Jan Telleboom 1560-1561*, fol. 268 r.-v.

12

1561 oktober 2. - *Hiëronymus van Trier en Lodewijk Blandein worden aangesteld tot voogden over de twee minderjarige kinderen van wijlen Denijs van Lesle en Marie van Trier.*

Jheronimus van Triere ende Loys Blandeyn juraverunt tutores van Copken ende Magdaleene, Denys van Lessele kynderen by Marie van Triere, filia Vincent, uxor. Actum den Iien in octobre LXI, present : Ancheman, overzientre, Weerde ende Snouckaert, scepenen.

Ib., id., 205 : *Wezerij voogdijschappen, 1557-1576*, fol. 184, nr. 4.

13

1561 oktober 2. - *Hiëronymus van Trier, goudsmid, en Lodewijk Blandein, schilder, voogden over de twee minderjarige kinderen van wijlen Denijs van Lesle en Marie van Trier, verzaken namens hun pupillen aan de erfenis van de voornoemde Denijs van Lesle.*

Weerde, Snouckaert, Iien octobre 1561. - Comparerende Jheronimus van Triere, den goudtsmit, ende Loys Blandein, schildere, als vooghden van Copken ende Magdaleenekin, de ombejaerde kinderen van wylen Denys van Lesle by Marie van Triere, zynen wyve, als deghene die hemlieden,

11. De protocollen van deze klerk van de vierschaar van Brugge, waarin de bovengenoemde akte werd geregistreerd, zijn niet meer voorhanden.

12. Ook de protocollen van P. Godschalch, klerk van de Brugse vierschaar, zijn niet bewaard gebleven.

uuter name van huerlieder voorseyde weezen, hoirs zouden meughen fonderen van den twee deelen van drie deelen in de naerghelaten goedinghen van den voors. Denys van Lesle, huerlieder vadere, indien der eeneghe waren, maer midts dat zy bevonden hebben dat ten zelve sterfhuuse, volghende 't verclaers van den gheaffirmeerden staet, vele meer lasten danne baten bevonden zyn, ze renunchierden de voors. voochden uuter name van den voors. weezen, by consente van mynheeren de uppervoochden hedent date van desen vercreghen¹³ van alle den deele ende successie die huerlieder voors. weezen zoude meughen verstorven wesen by der doot van huerlieder voors. vadere, latende de voors. Marie van Triere in schaden ende baten van den voors. sterfhuuse.

In kennesse etc.

Ib., id., 198 : *Klerken van de vierschaar*, nr. 739 : *protocol van Mattheus de Queestere, 1561-1562*, fol. 15.

14

1565 november 12. - *Schepenen van Brugge leggen beslag op de roerende goederen van de schilder Lodewijk Blandein ingevolge een vonnis van de schepensbank, waarbij hij verwezen werd een bedrag van 3 pond 7 schelling 3 denier groot bij de weeskamer van Brugge te consigneren.*

Bussche, Berghe, XIIen novembre XV^eLXV. - Dat wy waren als scepenen in de Smedestraete deser stede, ten huuse daer Loys Blandein te dien tyden inne wuende, aldaer compareerde Aernout Daens¹⁴, machtich over dheer Jan Perez, jeghenwoordelick overziendere van weesen deser voorn. stede, dewelcke wettelic dede arresteren metten heere ende metter wet alle ende eenyghelicke de partien van catheylicke goederen binnen denzelven huuse wesende ende by desen verclaerst ; eerst, in de kueckene, een coetse metten bedde, oorpullen, oorcussens, rabatten, slaepplakens, saerngen ende andere

13. "Actum den IIen in octobre LXI, present : Anchemant, overziendre, Weerde ende Snouckaert, scepenen.

... By overziendere etc. waeren Jeronimus van Triere ende Loys Blandeyn, als voochden van Coppem ende Magdalenekyn, Denys van Lessele kindren by Marie van Triere, zynen wive, gheautorizeert omme 't sterfhuus van den voorn. Denys te mueghen renuntieren als bevonden by den inspectie van den staet als hedent by de voorn. Marie by eede gheaffirmeert meer lasten dan bate ende dat naerdat etc." Brugge, Stadsarchief, 204 : *Wezerij ferieboeken, 1560-1563*, fol. 68 v., nr. 3.

14. Deze was een ambtenaar van de justitie. Zie Brugge, Stadsarchief, 179 : *Procesdossiers*, nr. 411 : "Aernout Daens, officier ende colfdraghere" (akte d.d. 1561 juni 3) ; nr. 533 : "Aernout Daens, officier ende colfdraghere deser stede" (akte d.d. 1562 juli 31) ; nr. 837 : "Aernout Daens, ghesworen colfdraghere deser stede" (akte d.d. 1566 mei 10).

stofferinghen, een latte met twee hanghels, een scippe, een tanghe, een branderken ende ander yserwerck, een dridsoir met een tafereel, zeven thenin kannen onder groot ende cleene ende ander theninwerck, een kuecken-scappa, twee kethels, drie mothale candelers, een mothale beckene ende ander sticken mothael, een glaseboort ende ander prondelinghe van catheylen ; in de wyncle ofte vloer, een deel tafereelen ende bescreven cleederen, als toebehoorende Loys Blandein voorseyt, in minderinghe ende omme daeranne te verhalene furnisement van zekere acte van sententie, ghegheven by overziendere ende scepenen van weesen deser voorn. stede, daerby denzelven Loys ghecondemneert staet ten comptoire van weesen te consignerene de somme van drie ponden zeven scellinghen drie penninghen grooten, toebehoorende den kynderen van Jacob van Biervliet, metten costen daeranne clevende, conforme d'acte danof wesende, behouden allen rechten.

Ib., id., 198 : *Klerken van de vierschaar van Brugge, nr. 647 : protocol van Jan Panckoucke 1565-1566, fol. 59 r.-v.*

M. 140

10, Downing Street,
Whitehall,

17th December, 1938.

Dear Sir,

Please accept my very warm thanks for your kind message. During these difficult and anxious times through which we have been passing the expressions of sympathy and goodwill which I have received from all quarters have been a source of great strength to me.

Yours very truly,

Henri Chamberlain.

Monsieur le Burgomestre,
Bruges.